

Strålsäkerhetsutbildningar för personal som arbetar i lokaler eller verksamhet med röntgenutrustning

Vägledning

Nivåanpassad strålsäkerhetsutbildning finns nu tillgänglig för personal och chefer.

Din närmaste chef väljer rätt strålsäkerhetsutbildningsblock som passar till din nuvarande befattning och arbetsuppgifter. Vid tveksamhet vänligen kontakta sjukhusfysik@rjl.se

Strålsäkerhetsutbildning ges antingen som föreläsning, praktisk genomgång eller självstudie i LOK med/utan kunskapstest. Sjukhusfysik ansvarar för skapandet av strålsäkerhetsutbildningar.

Obligatorisk:

1. Teoretisk strålsäkerhetsutbildning och ska genomföras minst vart tredje år.
2. Praktisk strålsäkerhetsutbildning är obligatorisk för personal som arbetar med genomlysning, angio-/interventionsutrustning, CT och mammografi och ska genomföras minst vart tredje år.

Övrigt:

- Praktisk strålsäkerhetsutbildning för andra typer av röntgenutrustning, t.ex. slätröntgen kan ges vid behov.
- Anpassad utbildning i röntgenteknik och fysik för personal utan röntgenbakgrund kan tillkomma.

Röntgenpersonal, interventionister och medicinsk tekniker som arbetar med röntgenlabb

Sök i LOK (under kurskatalog):

”Strålsäkerhet – basutbildning” samt

”Strålsäkerhet- Röntgen”

För godkännande av teoretisk strålsäkerhetsutbildning krävs basutbildning, följt av strålsäkerhet inom röntgen.

Personal som arbetar med genomlysning, angio-/interventionsutrustning och CT ska även genomgå praktisk strålsäkerhetsutbildning.

Utbildningsblocket är anpassat till

- **Alla** röntgenläkare, interventionister, ST-läkare och hyrläkare på Röntgen.

- Röntgensjuksköterska, sjuksköterska, undersköterska och hyrpersonal som arbetar med röntgenlabb, CT och genomlysning/angio-/interventionsutrustning.
- Medicinsk tekniker som arbetar med röntgenutrustning.

Mammografipersonal

Sök i LOK (under kurskatalog): ”**Teoretisk strålsäkerhetsutbildning för mammografipersonal**”.

Mammografipersonal ska även genomgå praktisk strålsäkerhetsutbildning. Undantag är administrativ personal.

Administrativ personal på Röntgen och mammografi

Sök i LOK (under kurskatalog): ”**Strålskyddsintroduktion Röntgen**”

Krävs inget kunskapstest.

För administrativ personal krävs ingen praktisk strålsäkerhetsutbildning.

Strålskyddsintroduktionen är till för övriga anställda på verksamhet med röntgenutrustning som inte direkt arbetar inne på röntgenlokal, manöverrummet eller kommer i kontakt med röntgenutrustning.

Strålskyddsintroduktionen anses ge tillräckligt grundkunskap i strålskydd för t ex. administrativ personal samt undersköterska som inte roterar på röntgenlabb.

Personal som arbetar med mobila C-, G- och mini C-bågar

Beskrivning av basutbildning och utbildningspaket

Strålsäkerhet – basutbildning För att kunna anmäla sig till någon av utbildningspaketen måste alla först genomgå en teoretisk grundläggande strålsäkerhetskurs som är gemensam för alla som arbetar med joniserande strålning i regionen. Efter avklarad basutbildning kan medarbetaren anmäla sig till något av utbildningspaketen nedan, inriktat mot sin egen verksamhet.

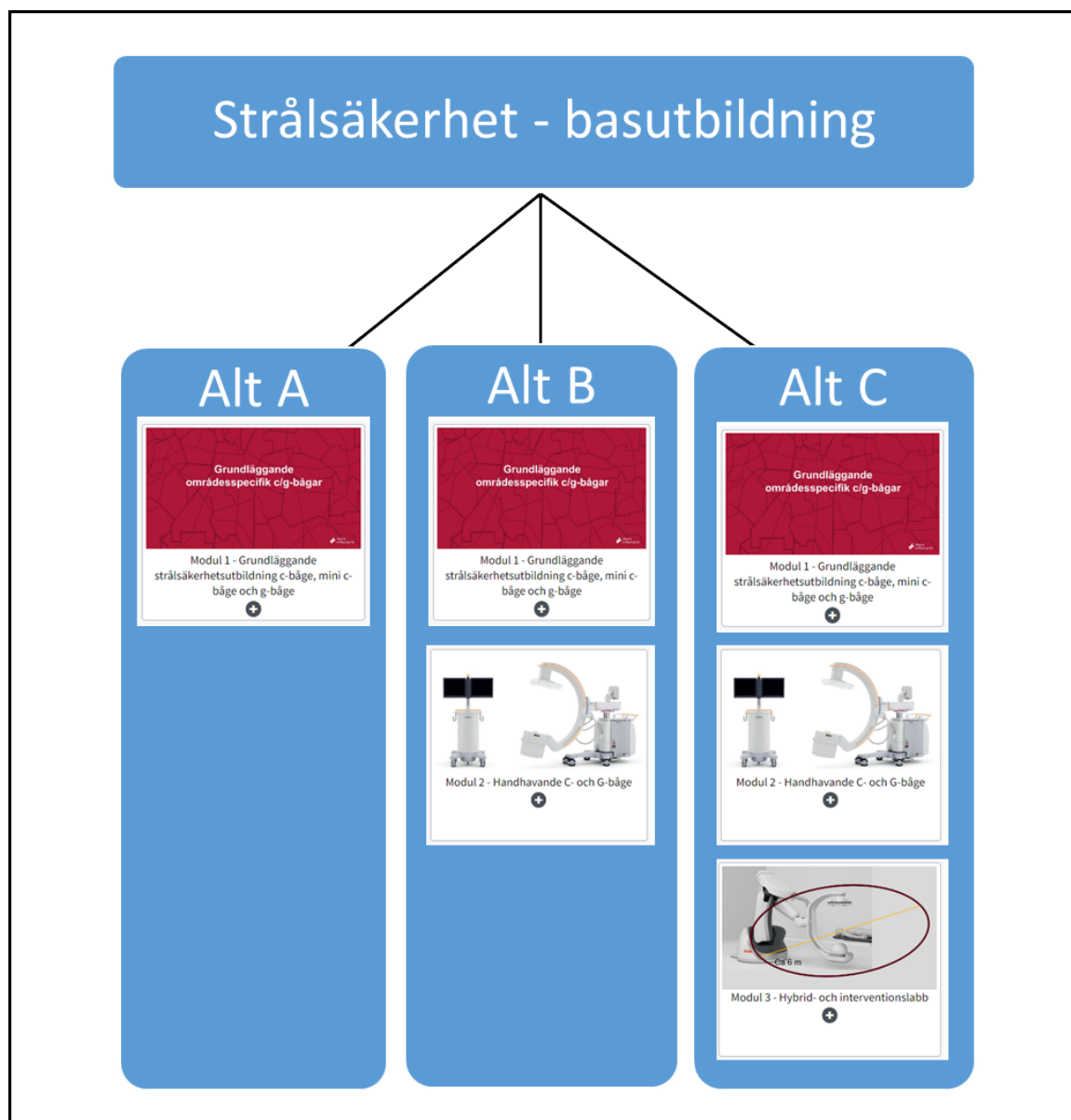
Alternativ A: Strålsäkerhetsutbildning – genomlysning på akutmottagningen riktar sig mot personal på akutmottagning som är med vid genomlysning med mini c-bågen. Detta paket består av **modul 1**: omfattar grundläggande strålsäkerhet vid arbete med c, g, och mini c-bågar.

Alternativ B: Strålsäkerhetsutbildning – genomlysning med C- och G-båge riktar sig mot personal som arbetar på operation och endoskopi som är med vid/använder genomlysning med c- och g-bågar samt ESWL. Utbildningspaketet består av **modul 1 samt modul 2** som omfattar handhavande av c- och g-bågar och en praktisk del som antingen ges som e-utbildning eller lärarledd på plats (anmälan till specifikt tillfälle).

Alternativ C: Strålsäkerhetsutbildning – genomlysning med C-båge och G-båge samt på hybridsal eller på röntgenavdelning (angio-/interventionslabb eller multilabb) riktar sig mot personal som arbetar på operation och endoskopi, och är med vid/använder genomlysning med c- och g-bågar samt även är med vid genomlysning i hybridsal eller på röntgenavdelning (multilabb eller angio-/interventionslabb 15, 16 och 17 på Ryhov). Utbildningspaketet består av **modul 1, modul 2 samt modul 3** som omfattar skillnaden mellan fasta och mobila genomlysningsutrustningar.

Fördjupad utbildning inom röntgenfysik och teknik kan tillkomma för operatörer utan röntgenbakgrund.

De enskilda modulerna som ingår i de olika paketen är: Modul 1: *Grundläggande strålsäkerhetsutbildning c-, g- och mini c-båge*, Modul 2: *handhavande c- och g-båge* samt Modul 3: *teori hybrid- och interventionslabb* (se figur 1).

Figur 1: Översikt över utbildningspaketen och deras innehåll. Strålsäkerhet - basutbildning måste avklarats innan det är möjligt att registrera sig på något av de tre alternativa utbildningspaketen.

Praktisk instruktion gällande LoK för medarbetaren

1. Logga in med SITHS-kort eller BankID på Lärande - och kompetensportalen.
2. Gå till kurskatalog och ange **Strålsäkerhet** i rutan "Ange sökfras".
3. Klicka på kursen **Strålsäkerhet – basutbildning** och klicka på **Starta kurs**.
4. Genomför utbildningens modul med tillhörande kunskapstest för att bli godkänd och få ditt certifikat. Väljer du att pausa mitt i utbildningen kan du återuppta den vid ett senare tillfälle genom att gå till fliken **Personligt** > **Mitt lärande** i portalen.

5. När du har avklarat *Strålsäkerhet – basutbildning* gå tillbaka till kurskatalog genom att klicka på **Min portal > Kurskatalog**. Sök på samma sökfras som ovan och starta det utbildningspaketet som är specifikt för ditt arbete.
6. Genomför utbildningens modul(er) med tillhörande kunskapstest för att bli godkänd och få ditt certifikat.
7. Om ditt utbildningspaket innehåller en praktisk del (paket B och C) följ instruktionen på sista sidan i modul 2 och gå in på länkad utbildning. Anmäl dig antingen till ett lärarlett tillfälle om det passar eller gå den som onlinekurs. Återvänd sedan till paketet och intyga att du genomfört den praktiska utbildningen.
8. Efter avslutad utbildning kan du hitta ditt certifikat under fliken **Personligt > Certifikat** i portalen.

Certifikat efter avklarat utbildningspaket

När alla delar i ett utbildningspaket är avklarade erhåller du ett certifikat som är giltigt i tre år. Påminnelse om att förnya certifikatet skickas 30 dagar innan certifikatet förfaller. Gå in i LoK och sök upp utbildningen under **Personligt > Mitt lärande** och välj alternativet **Repetera med nytt resultat**. Certifikatet uppdateras då med ett nytt förfallodatum efter avslutad utbildning. Du kan när som helst välja alternativet **Visa** om du vill kolla upp något utan att gå igenom hela utbildningen.

Det är viktigt att du är inloggad på ditt eget konto i LoK för att få ditt certifikat. Om du genomgår utbildningen tillsammans med en kollega som är inloggad i LoK, kan du gå in i LoK i efterhand och registrera dig samt göra kunskapstesten. Detta ska göras för både förkunskapskursen *Strålsäkerhet – basutbildning* samt för det aktuella utbildningspaketet för att det ska räknas som avklarat. På så vis erhåller du ett eget certifikat.

Statistik för chefer

Du som chef kan se vilka medarbetare som innehar ett visst certifikat under fliken **Chef > Certifikat** i portalen. Där går det även att filtrera på tidigare utgångna certifikat, endast giltiga eller de som kommer att gå ut inom sex månader.

Vill du se vilka medarbetare som har påbörjat men inte avslutat en utbildning kan du göra detta under fliken **Chef > Kursstatistik**.

Ändring av arbetsuppgifter/verksamhet

Byte till utbildningspaket med fler moduler

Vid behov av byte till utbildningspaket med fler moduler (t.ex. från utbildningspaket B till utbildningspaket C) på grund av ändrade arbetsuppgifter/verksamhet) finns två alternativ beroende på **när** förra utbildningspaketet gjordes.

1. Om det var **mer** än 2,5 år sedan:
 - i. Registrera dig på och genomför hela det nya utbildningspaketet inklusive kursen *Strålsäkerhet – basutbildning*.

2. Om det var **mindre** än 2,5 år sedan:
 - i. Registrera dig på det nya utbildningspaketet i LoK.
 - ii. För de moduler du redan genomgått – utför endast tillhörande kunskapstest.
 - iii. Läs igenom och gör kunskapstest för den nya modulen.

Byte till utbildningspaket med färre moduler

Vid behov av byte till utbildningspaket med färre moduler på grund av ändrade arbetsuppgifter/verksamhet (till exempel från utbildningspaket C till utbildningspaket B) ska du registrera dig på och genomföra det nya utbildningspaketet samt *Strålsäkerhet – basutbildning* när förfallodatumet för certifikatet för det förra utbildningspaketet närmar sig.

Stödpersonal vid röntgenundersökningar

Välj mellan 1. Eller 2.

1. Extern personal som endast följer med patienten till röntgenundersökningar eller arbetar i verksamhet där mobil röntgen används, t ex. HIA- IVA- och NIVA personal.
Sök i LOK (under utbildningskatalog): **”Strålskyddsintroduktion Röntgen”**
Krävs inget kunskapstest.
2. Personal som arbetar på operation och endoskopi, och är med vid/använder genomlysning med c- och g-bågar samt även är med vid genomlysning i hybridsal eller på röntgenavdelning ska genomgå utbildningspaket.
Sök i LOK (under utbildningskatalog): ***Strålsäkerhet – basutbildning*** samt
Alternativ C: Strålsäkerhetsutbildning – genomlysning med C-båge och G-båge samt på hybridsal eller på röntgenavdelning (angio-/interventionslabb eller multilabb)

Stödpersonal skall även känna till regionens ”Strålsäkerhet för stödpersonal vid röntgenundersökningar”

(Intranät/Ledning och styrning/Säkerhet och krishantering/Strålsäkerhet/Områdesspecifikt, röntgendiagnostik)

Remittenter

Remittenter som skriver remisser till röntgen ska genomgå en strålskyddsintroduktion.

Sök i LOK (under utbildningskatalog): **”Strålskyddsintroduktion Röntgen”**

Det finns även PDF med samma namn på denna intranätssida för utskrift.

Krävs inget kunskapstest.

AT-läkare och studenter

AT-läkare och läkarstudenter ska genomgå en strålskyddsintroduktion.

Sök i LOK (under kurskatalog): **"Strålskyddsintroduktion Röntgen"**

Som alternativ, för icke anställda, finns även PDF med samma namn på denna intranätssida för utskrift.

Krävs inget kunskapstest.

Observera att din chef/studierektor kan kräva att du fördjupar dina kunskaper om strålsäkerhet på röntgenpersonalnivå. Se under rubriken "Röntgenpersonal, interventionister och medicinsk tekniker som arbetar med röntgen".

Chefer

Sök i LOK (under kurskatalog): **"Strålskyddsintroduktion Röntgen"**

Krävs inget kunskapstest.

Chefer skall även ha kännedom om regionens "Övergripande ledningssystem gällande strålsäkerhet inom Region Jönköpings län".

(Intranät/Ledning och styrning/Säkerhet och krishantering/Strålsäkerhet/Regionövergripande)

En ny strålsäkerhetsutbildning anpassad till chefer kommer i snar framtid att ersätta strålskyddsintroduktion ovan.

Extern personal (städpersonal och entreprenörer)

Verksamhetsansvariga skall se till att broschyren (PDF)

"Strålskyddsinformation om röntgen för extern personal" ges till städpersonal och entreprenörer (snickare, el- och teletekniker etc.) som utför arbetsuppgifter på röntgenklinik eller annan klinik (t.ex. operationsavdelning/IVA/NIVA), där röntgenapparater används. Röntgenutrustning kan vara mobil och då flyttas från rum till rum eller fast installerad i ett röntgenundersökningsrum.

Alternativ:

Sök i LOK (under kurskatalog): **"Strålskyddsinformation om röntgen för extern personal"**

Krävs inget kunskapstest.